

SOUVISLOST MEZI KŘESŤANSKOU SOCIÁLNÍ IDENTITOU A POSTOJI K MUSLIMŮM

Bc. et Bc. Alexandra Ocásková

Katedra psychologie FSS MU, Brno, Česká republika

448575@mail.muni.cz

Abstrakt

Tato práce se zabývá zkoumáním mechanismů ovlivňujících postoje křesťanů vůči muslimům na základě teorie sociální identity. Cílem bylo ověřit, zda obsah křesťanské identity může vést ke zmírnění předsudečných postojů vůči muslimům, zda tyto postoje ovlivňuje síla, s jakou se křesťan se svým vyznáním identifikuje a zda obsah křesťanské identity moderuje vztah mezi silou křesťanské identity a předsudky vůči muslimům. Data byla sbírána online distribuovaným dotazníkem převážně na sociálních sítích. Výzkumu se zúčastnilo 445 dospělých křesťanů, většina z Česka a ze Slovenska. Postoje zkoumaných křesťanů vůči muslimům byly v průměru neutrální až spíše nepředsudečné. V analýze se ukázalo, že obsah křesťanské identity na míru předsudků vůči muslimům vliv neměl. Naopak se podařilo potvrdit, že silnější křesťanská identita do určité míry předpovídá vyšší předsudečnost vůči muslimům. Tento vztah byl potom ovlivňován obsahem křesťanské identity. U skupiny, ve které byl obsah křesťanské identity aktivován, byl vztah mezi silou křesťanské identity a předsudky vůči muslimům silnější než u skupiny bez aktivovaného obsahu křesťanské identity. Na zkoumané vztahy neměl vliv věk respondentů ani jejich vzdělání.

Klíčová slova: teorie sociální identity, Henri Tajfel, předsudky, muslimové, křesťané

Abstract

This thesis is focusing on exploration the mechanisms that influence the attitudes of Christians towards Muslims based on Social identity theory. The purpose of this paper was to verify three assumptions: that the content of Christian social identity can mitigate the prejudice attitudes against Muslims; if these attitudes are influenced by the strength of identification with Christian confession; if the content of Christian identity moderates the relationship between the strength of Christian identity and prejudice attitudes against Muslims. Data were collected online through questionnaire mainly through social networks. There were 445 participants in this research, all grown up Christians and mainly from Czech and Slovakia. Attitudes of Christians to Muslims varied from neutral to slightly positive. The analysis revealed, that content of Christian identity does not influence the amount of prejudice against Muslims. On the other hand, the analysis confirmed that stronger the Christian identity is the higher prejudice against Muslims. This relationship was then influenced by the content of the Christian identity. Group with activated content of Christian identity showcased stronger relationship between strength of identity and prejudice versus group without activated content of identity. It has been proved that age or education level had no effect on these relationships.

Key words: social identity theory, Henri Tajfel, prejudice, Muslims, Christians

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Teorie sociální identity

Sociální identita vzniká ve chvíli, kdy člen skupiny akceptuje sociální kategorii jako relevantní pro definici svého já. Takový vztah se může vytvořit i ke zcela náhodné skupině. Jedinec bude tuto skupinu protěžovat už jenom proto, že k ní náleží. K těmto projevům favorizace vlastní skupiny má lidi motivovat snaha o nalezení definovaného místa v širokém a komplexním sociálním světě (Tajfel & Turner, 1979).

Jakmile se v nějaké situaci stane důležitější sociální než osobní identita, přemýšlíme o sobě v kontextu typických charakteristik skupiny (Turner, 1999). Tímto způsobem pak může být z pohledu člena jedné skupiny opomíjena individualita člena outgroup. Fixní představy o členech jiných skupin (stereotypy), vychází z našich představ o skupinových vlastnostech ostatních a typicky se objevují u velkých skupin – např. náboženských (Tajfel, 1978).

To podporuje zkreslení úsudku nad ostatními, mířící až k hostilitě, přičemž jeho nutnou podmínkou je meziskupinové srovnávání (Tajfel, 1978). Hostilitu vůči outgroup mohou posilovat dřívějšími konflikty a meziskupinové napětí (Tajfel & Turner, 1979). Zároveň je důležitá síla identifikace se skupinou – čím významnější je pro jedince skupina pro potřeby sebeidentifikace, tím výrazněji bude favorizovat ingroup a diskriminovat outgroup (Lalonde, 2002).

Obsah sociální identity

Turner (1999) jako první popisuje, že každá sociální kategorie je vystavěna na základě specifických hodnot a očekávání, má tedy nějaký obsah, a doporučuje při studiu účinků sociální identity uvažovat i nad ním.

Livingstone a Haslam (2008) ve svém výzkumu zjistili, že identifikace se skupinou může vést k negativnímu chování vůči outgroup na základě antagonistického – vůči outgroup vymezeného – obsahu sociální identity. Stejně tak zkušenost s meziskupinovým konfliktem predikovala negativní postoj k outgroup – dle výzkumníků proto, že se antagonistický vztah s jinou skupinou stal obsahem definované sociální identity. V případě absence tohoto obsahu byl postoj k outgroup pozitivní.

Australští autoři Terry, Hogg a Blackwood (2001) aktivovali obsah identity u respondentů prezentováním umělé normy platící pro jejich ingroup – normou zde bylo to, že ostatní z ingroup jsou buď proti, nebo pro multikulturalismus. Jestliže byl normou skupiny negativní přístup

k multikulturalismu, přijali tento postoj i její členové, ačkoli před vystavením experimentálním podmínkám se projevovali vůči jiným kulturám pozitivně.

Křesťanská sociální identita

Křesťané tvoří ingroup, u které bychom na základě teorie očekávali, že se bude vymezovat nejen vůči ateistům, ale také vůči jiným náboženským skupinám. Ovšem normy sociální identity křesťana mohou nabídat k opačnému postoji. Jednou z nejzákladnějších norem křesťanství je „miluj bližního svého“, kdy při doslovném překladu z angličtiny toto znamená miluj svého souseda. Dle výzkumnice Rózycka-Tran (2017) soused představuje někoho mimo vlastní skupinu, někoho, kdo stojí vedle – v sociálně-identitní terminologii outgroup.

Některé empirické výzkumy prokázaly tendenci věřících k prosociálnímu chování, u některých se naopak projevovaly předsudečné tendence a favorizace ingroup (Rózycka-Tran, 2017). Ve studii autorů Rowatt, Franklin a Cotton (2005) náklonnost ke křesťanství souvisela s větší stereotypizací muslimů oproti křesťanům v IAT testu. V experimentu autorky Rózycka-Tran (2017) cestujícím v tramvaji trvalo výrazně déle, než pustili sednout muslimku oproti křesťance (prokázala se slabá souvislost), ale ve výsledku měly obě vyšší šanci, že jim někdo uvolní místo, než ateistka. Identita zde převážila nad obsahem, který nebyl zdůrazněn. Galen (2012) označuje obecné přesvědčení o vyšší morálce a altruismu věřících za stereotyp a říká, že tyto charakteristiky závisejí spíše na individuálních rozdílech než na náboženství.

Tento výzkum

Ve výzkumu testuji tyto hypotézy:

H1: Aktivace obsahu křesťanské identity povede u respondentů ke zmírnění předsudečných postojů vůči muslimům.

H2: Respondenti se silnější křesťanskou identitou budou vůči muslimům více předsudeční než křesťané se slabší identifikací.

H3: Vztah mezi předsudečností vůči muslimům a silou křesťanské identity bude slabší u lidí, u kterých byl aktivován obsah křesťanské identity.

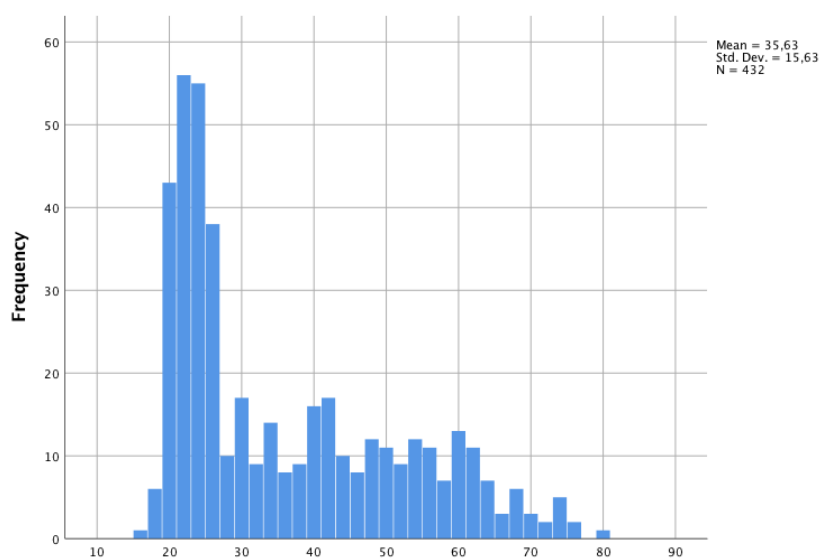
METODA

Výzkumný soubor

Lavinovým a nenáhodně příležitostným výběrem přes sociální sítě se výzkumu zúčastnilo 445 lidí ve věku 16–79 let ($M = 35.6$, $SD = 15.6$, $Mdn = 29$; viz graf 1) s převahou žen ($N = 298$, 67.3 %) oproti mužům ($N = 145$, 32.7 %). Přes 88 % jsou Češi ($N = 394$), téměř 11 % ($N = 47$) Slováci. Vysokoškolské vzdělání má 56.2 % lidí ($N = 249$), 34.8 % střední ($N = 154$) a 6.5 % vyšší odborné ($N = 29$), a 2.5 % základní ($N = 11$). Římskokatolického vyznání je 83.7 % ($N = 365$), respondentů, skoro 15 % protestantského nebo evangelického ($N = 63$).

GRAF 1

Rozložení věku

Průběh a realizace výzkumu

Vytvořila jsem online dotazník ve dvou náhodně přidělovaných verzích. V obou jsem položkami dotazníku měřila sílu křesťanské identity a předsudečné postoje k muslimům. Verze pro experimentální skupinu ještě před měřením postojů obsahovala seznam křesťanských zásad k aktivaci obsahu křesťanské identity, které se pojily se solidárními mezilidskými vztahy (příloha 1). Respondenti zásady hodnotili, aby si každou z nich přečetli a popřemýšleli nad ní, v analýze není s hodnocením pracováno.

Měření síly křesťanské identity

K měření síly identity respondenta bylo použito několik položek ze Shepherd scale (Bassett et al., 1981) ze subškály The Christian Walk Component zjišťující míru sounáležitosti s křesťany jako skupinou. Snažila jsem se tak zacílit na externí složku víry – důležitost křesťanské identity pro člověka. V Shepherd scale chybí otázky zjišťující důležitost křesťanské identity, doplnila jsem

proto několik vlastních. Původní i konečnou podobu položek přikládám v příloze 2. Výsledná škála obsahuje 12 položek hodnocených na čtyřbodové Likertově škále. Skór je průměr hodnot z těchto 12 položek. Ten jsem poté pro usnadnění interpretace výsledků regrese vycentrovala, aby průměrem byla 0 a pozitivní skór znamenal silnější identitu.

Vnitřní konzistence nové škály měřící sílu křesťanské identity je $\alpha = 0.884$, $\omega = 0.886$. Při ověření jednofaktorové struktury konfirmační analýzou se po povolení kovariancí pro silně korelující položky (8, 9, 10, 11; příloha 4) prokázala dobrá shoda modelu s daty ($\chi^2(48) = 173$, $p < .001$, TLI = 0.913, CFI = 0.937, RMSEA = 0.077 90% CI [0.064; 0.089], SRMR = 0.049). Jednofaktorovou strukturu škály potvrdil i scree plot z PCA analýzy (příloha 6).

Měření předsudků vůči muslimům

Ke změření postojů vůči muslimům jsem využila překlad Anti-arabské škály, který provedla Kůřilová (2015) ve své bakalářské práci. Škálu vytvořili Echebarria-Echabe a Guede (2007) k měření předsudků evropské populace vůči lidem z arabských zemí. Původní škála má jednofaktorovou strukturu se 42 položkami a vnitřní konzistencí $\alpha = 0.96$ (Echebarria-Echabe & Guede, 2007). Na datech Kůřilové (2015) jsem provedla položkovou a explorační faktorovou analýzu ke zkrácení dotazníku. Posuzovala jsem také obsahovou validitu jednotlivých položek a snažila se o zachování všech faset, které jsem v dotazníku identifikovala. Výsledná škála obsahuje 19 položek (příloha 3). V překladu jsem každé slovo „arabský“ nahradila slovem „muslimský“, které má náboženskou konotaci. Mezi položky odkazující na muslimy jsem přidala několik vět týkajících se různých skupin lidí k odvedení pozornosti respondentů od výzkumné otázky.

Skór tvoří průměr hodnot z 19 odpovídajících položek kde hodnota 1 znamená zcela nepředsudečný postoj a hodnota 7 zcela předsudečný.

Škála měřící předsudečné postoje má vysokou vnitřní konzistenci $\alpha = 0.963$, $\omega = 0.963$. Shoda modelu s daty je při jednofaktorové struktuře obstojná, jednofaktorovou strukturu naznačuje i scree plot (příloha 7) z PCA analýzy. Fit modelu mohou zhoršovat odchylky středně silných od jinak vysokých mezipoložkových korelací (příloha 5). Z hlediska obsahové validity jsem identifikovala položky, které jsou si hodně podobné. Některé kombinace položek (14+15, 11+17, 19+16, 11+18 a 2+10) by mohly mít společný reziduální rozptyl, který nevysvětluje nalezený jeden faktor. Po povolení kovariancí pro tyto položky se fit modelu zlepšil ($\chi^2(147) = 672$, $p < .001$, TLI = 0.911, CFI = 0.923, RMSEA = 0.0896 90% CI [0.083; 0.097], SRMR = 0.04).

Všechny analýzy jsem provedla v programu Jamovi 0.9.6.8 a grafy v IBM SPSS Statistics verze 25.0.0.0.

VÝSLEDKY

V hlavní analýze pracuji se závislou proměnnou *míra předsudků vůči muslimům* a nezávislými *síla křesťanské identity* a *skupina*, která je dána náhodně přidělenou verzí dotazníku.

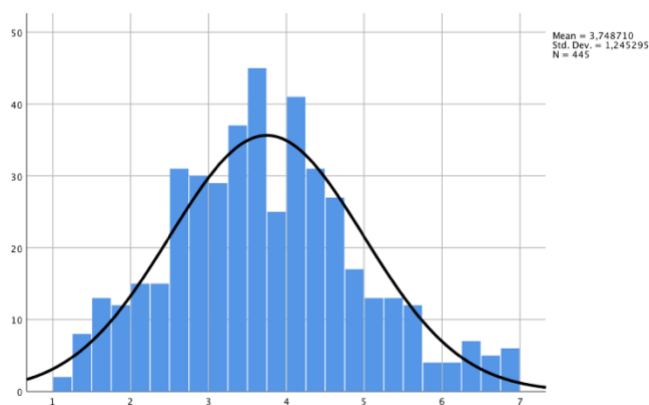
Ověření hypotéz

H1:

T-test pro dva nezávislé výběry ukázal, že se skupiny neliší – skupina kontrolní je svým průměrem stejná jako experimentální, $t(443) = 0.461$, $p = .645$, $d = 0.04$. Z grafu 2 je patrné, že většina lidí odpovídala neutrálně.

GRAF 2

Rozložení proměnné postoj vůči muslimům

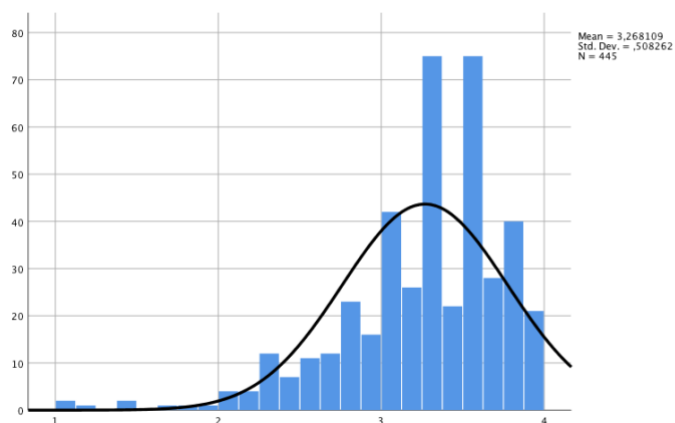

H2:

Druhou hypotézu jsem ověřovala pomocí lineární regrese. Prediktorem je *síla křesťanské identity*, kde z grafu 3 vidíme, že pro většinu respondentů je důležité být křesťanem.

GRAF 3:

Rozložení proměnné síla křesťanské identity

Model vysvětluje 6.8 % rozptylu proměnné *míra předsudků vůči muslimům* ($R = 0.264$, $R^2 = 0.0696$, $F(1, 443) = 33.1$, $p < .001$). Z tabulce 1 s koeficienty modelu můžeme vyčíst, že průměrná síla křesťanské identity odpovídá míře předsudečnosti na hodnotě 3.75 (v rozpětí 1-7, 1 = nízká předsudečnost). Jestliže se zvýší síla identity člověka o 1 bod na škále, jeho předsudečné postoje vzrostou o 0.646 (tedy na hodnotu 4.4). Dle standardizovaného koeficientu beta se při zvýšení síly identity o jednu směrodatnou odchylku zvýší předsudečné postoje o 0.26 směrodatné odchylky. Z toho vyplývá, že síla křesťanské identity na míru předsudků vůči muslimům určitý vliv má v souladu s hypotézou.

TABULKA 1
Koeficienty modelu

Prediktor	B	SE	95% interval spolehlivosti		t	p	Beta
			dolní	horní			
konstanta	3.749	0.057	3.637	3.861	65.76	< .001	
síla identity	0.646	0.112	0.426	0.867	5.76	< .001	0.264

H3:

Poslední hypotézu jsem testovala moderací tak, že jsem do 2. bloku u předchozího modelu přidala proměnnou *skupina* a poté do bloku 3 interakci mezi proměnnými *síla křesťanské identity* a *skupina*.

Model 2 vysvětluje 7,1 % rozptylu míry předsudků ($R = 0.267$, $R^2 = 0.071$), $F(2, 442) = 16.9$, $p < .001$. Po srovnání modelu 1 a 2 se ukázalo, že model 2 nevysvětlil více rozptylu závislé proměnné oproti modelu 1: $F(1; 442) = 0.764$, $p = .382$.

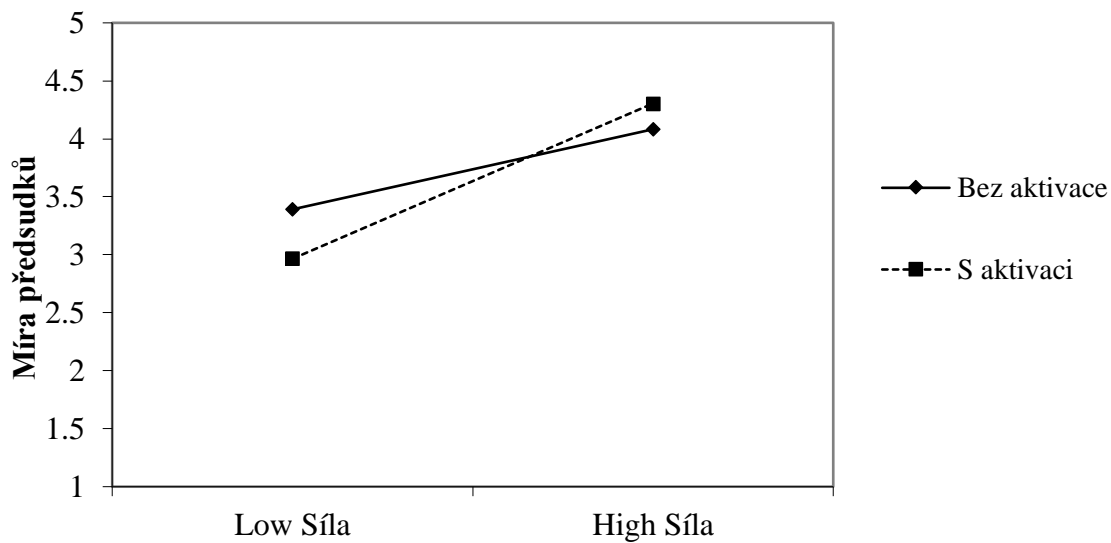
Model 3 s interakcí ve 3. bloku vysvětluje 8,8 % rozptylu závislé proměnné ($R = 0.297$, $R^2 = 0.088$), $F(1, 441) = 14.2$, $p < .001$. Tento model již vysvětluje rozptyl míry předsudků vůči muslimům lépe, $F(1, 441) = 8.1$, $p = .005$. Koeficienty modelu jsou v příloze 8.

Analýzou se potvrdil účinek moderátoru obsahu identity na vztah síly identity a předsudečných postojů, $b = 0.638$, 95 % CL [0.197, 1.079], $t = 2.845$, $p = .005$. U skupiny s aktivací obsahu identity předpovídá prediktor (síla identity) míru předsudků o 0.638 silněji než ve skupině bez aktivace. V grafu 4 je znázorněn účinek moderace. Moderátor skupina působí v opačném směru, než jaký indikuje hypotéza. Zároveň je ale patrné, že u slabě identifikovaných respondentů je míra předsudků vůči muslimům nižší, pokud u nich byl aktivován obsah křesťanské identity.

GRAF 4

Interakce síly identity a skupiny

DISKUZE

Aktivace obsahu identity

Experimentálně aktivovaný obsah křesťanské identity neměl žádný vliv na postoje vůči muslimům. Většina průměrných skóre z odpovědí značila, že respondent má na věc neutrální až mírně pozitivní názor. Tyto výsledky mohou indikovat, že křesťané z tohoto vzorku jsou natolik tolerantní, že manipulace jako taková mohla mít snížený účinek.

I tak se ale respondenti v experimentální skupině mohli posunout k pozitivnějším postojům. Je možné, že všichni zkoumaní křesťané mají tyto křesťanské hodnoty natolik internalizované ve svém myšlení a chování, že jejich připomenutí již nehraje žádnou roli. Na rozdíl od výzkumníků Terry et al. (2001), kteří jako priming obsahu sociální identity využili výpověď o ingroup, kterou sami vytvořili, já jsem použila priming obsahu, který je patrně těmto lidem vlastní.

Síla identity

Síla identity určitou roli při vypovídání o ingroup hrála. Větší pocit přináležení k identitě křesťana do jisté míry předvídá, že takový člověk bude ve svých postojích vůči muslimům spíše předsudečný. Dle analýzy je ale velká část předsudečných postojů vysvětlena jinými mnou nezkoumanými aspekty a síla identity je pouze malým podílem z nich. Silnějším prediktorem by mohl být např. náboženský fundamentalismus (Altemeyer, 2003).

Moderace síly a skupiny

Vztah mezi silou křesťanské identity a předsudky vůči muslimům byl moderován tím, zda došlo k aktivaci obsahu identity, ale měl opačný směr, než jsem předpokládala. Pokud byl u respondenta aktivován obsah křesťanské identity, byl vztah mezi silou jeho identity a předsudečnými postoji silnější než u lidí bez aktivace obsahu.

Jestliže křesťané v mém výzkumu nejdříve vypovídali o tom, jak je pro ně bytí křesťanem důležité, a poté hodnotili křesťanské zásady, mohly nastat dvě situace. U slabě identifikovaných křesťanů mohlo dojít k primingu obsahu identity, tak, jak bylo předpokládáno. Naopak silně identifikovaní křesťané mohli tyto zásady přisoudit právě křesťanské identitě, kterou bezprostředně předtím hodnotili, což by ji poté distancovalo od ostatních identit. Jinými slovy, je možné, že místo aktivace solidárního obsahu identity mohla být u silně identifikovaných zdůrazněna specifika jejich křesťanské sociální identity, díky kterým by pak mohli snadněji porovnávat svoji skupinu s jinými. A to je dle Tajfela a Turnera (1979) základním mechanismem při vytváření sociální identity a hostilních postojů vůči outgroup. Jestliže pak respondenti odpovídali na otázky ohledně netolerance a radikálnosti muslimů, mohl se spustit proces srovnávání křesťanské ingroup vůči muslimské outgroup, což mohlo vést k spíše hostilnímu postoji. Hostilita k outgroup mnohdy stojí právě na skutečných a smysluplných rozdílech outgroup a ingroup (Livingstone & Haslam, 2008) a respondenti možná právě tyto hodnoty považovali za onen rozdíl.

ZÁVĚR

Zkoumaný vzorek křesťanů ve svých postojích k muslimům vykazoval převážně neutrální názory, spíše vychýlené do pozitivního náhledu na tuto outgroup. V souvislosti se zjištěnou nízkou předsudečností předpokládám, že mnou uvažovaný obsah křesťanské identity působí na křesťany v jejich běžném jednání i bez aktivace. Potvrdil se předpoklad, že čím silnější pociťuje člověk sounáležitost s identitou křesťana, tím spíše bude vykazovat předsudečné postoje vůči muslimům. Zde navíc aktivace obsahu křesťanské identity toto působení ještě zesílila.

LITERATURA

- Tajfel, H. (1978). Intergroup behavior: II group perspectives. In: H. Tajfel, C. & Fraser. (1978). *Introducing Social Psychology: An Analysis of Individual Reaction and Response* (pp. 423 – 446). New York: Penguin Press.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W.G. Austin, & S. Worchel (Eds.), *The Social Psychology of Intergroup Relations* (pp. 33-47). Monterey, CA: Brooks/Cole.
- Turner, J. C. (1999). Some current issues in research on social identity and self-categorization theories. In N. Ellemers, R. Spears, & B. Doosje. *Social Identity Context, Commitment, Content*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Lalonde, R. N. (2002). Testing the social identity-intergroup differentiation hypothesis: 'We're not American eh!' [Online]. *British Journal of Social Psychology*, 41(4), 611-630. <https://doi.org/10.1348/014466602321149902>
- Livingstone, A., & Haslam, S. A. (2008). The importance of social identity content in a setting of chronic social conflict: Understanding intergroup relations in Northern Ireland. *British Journal of Social Psychology*, 47(1), 1–21. <https://doi.org/10.1348/014466607X200419>
- Terry, D., Hogg, M., & Blackwood, L. (2001). Prejudiced attitudes, group norms, and discriminatory behaviour. In M. Augoustinos, & K. J. Reynolds (Eds.), *Understanding Prejudice, Racism, and Social Conflict* (pp. 140-155). London: SAGE Publications Ltd. doi: 10.4135/9781446218877.n9
- Galen, L. W. (2012). Does religious belief promote prosociality? A critical examination. *Psychological Bulletin*, 138(5), 876–906. <https://doi.org/10.1037/a0028251>
- Rózycka-tran, J. (2017). Love thy neighbor? The effects of religious in/out-group identity on social behaviour. *Personality and Individual Differences*, 115, 7-12. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.11.009>
- Rowatt, W. C., Franklin, L. M., Cotton, M. (2005). Patterns and personality correlates of implicit and explicit attitudes toward Christians and Muslims. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 44(1), 29-43. Retrieved from <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,cookie,uid&db=edsjsr&AN=edsjsr.3590517&lang=cs&site=eds-live&scope=site>
- Bassett, R. L., Sadler, R. D., Kobischen, E. E., Skiff, D. M., Merrill, I. J., Atwater, B. J., & Liver more, R W. (1981). The Shepherd Scale: Separating the sheep from the goats. *Journal of Psychology and Theology*, 9(4), 335-351. Retrieved from <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,cookie,uid&db=rft&AN=ATLA0000790197&lang=cs&site=eds-live&scope=site>
- Kůřilová, R. (2015). *Efekt nálady na konzistenci mezi předsudky a předsudečným chováním* (Bachelor's Thesis). Brno: Masaryk University. Retrieved from: <https://is.muni.cz/th/z0xix/>

- Echebarria-Echabe, A., & Guede, E. F. (2007). A new measure of anti-Arab prejudice: Reliability and validity evidence. *Journal of Applied Social Psychology, 37*(5), 1077-1091. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2007.00200.x>
- Altemeyer, B. (2003). Why do religious fundamentalists tend to be prejudiced? *The International Journal for the Psychology of Religion, 13*(1), 17–28. Retrieved from <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,cookie,uid&db=rh&AN=ATLA0001334579&lang=cs&site=eds-live&scope=site>

PŘÍLOHY

Příloha 1: Aktivace obsahu křesťanské identity

Zde jsou uvedeny zásady, které jsou jádrem křesťanství. Zaznačte prosím na škále, jak důležitá pro Vás osobně každá z nich je:

- Tolerance
- Pomoc potřebným
- Solidarita
- Neodsuzování druhého
- Pomoc neznámému člověku v nouzi
- Návštěva osamocených
- Záchrana života
- Všichni jsme si rovni
- Nezáleží na vlastnostech člověka, každý život má nenahraditelnou hodnotu
- Ochrana lidské důstojnosti

Příloha 2: Měření síly identity

Prosím, abyste na všechny následující otázky odpovídal/a tak, jak to doopravdy Vy osobně cítíte.

Když se zamyslíte nad tím, že je na světě skupina lidí sdílejících křesťanství, co to pro Vás znamená? S tímto vědomím prosím zodpovězte následující otázky:

Položky ze Shepherd scale (Bassett et al., 1981).

I am most influenced by people whose beliefs and values are consistent with the teachings of Christ.	1) Nejvíce mě ovlivňují ti lidé, jejichž přesvědčení a hodnoty odpovídají učení Ježíše Krista.
I show respect toward Christians.	2)Mám úctu ke křesťanům.
I share things that I own with Christians.	<i>Vyřazeno po pilotáži pro neadekvátnost.</i>
I share the same feelings Christians do whether it be happiness or sorrow.	3)S křesťany sdílím totožné pocity, ať už je to radost, nebo smutek.
I'm concerned about how my behavior affects Christians.	4)Je pro mě důležité, jak mé chování působí na ostatní křesťany.
I work for Christians without expecting recognition or acknowledgments.	5)Pomáhám ostatním křesťanům, aniž bych očekával/a uznání nebo vděk.
I am concerned about unity among Christians.	6)Záleží mi na jednotě mezi křesťany.
I enjoy spending time with Christians.	7)Rád/a trávím čas s ostatními křesťany.

Vlastní položky:

- 8)Je pro mě důležité, že jsem křesťan.
- 9)Ve skupině křesťanů se cítím jako doma.
- 10)Pocit'uji hrdost při pomyslení na to, že jsem křesťan.
- 11)To, že jsem křesťanem, definuje, kdo jsem.
- 12)S ostatními křesťany mám mnoho společného.

Příloha 3: Měření postojů vůči muslimům

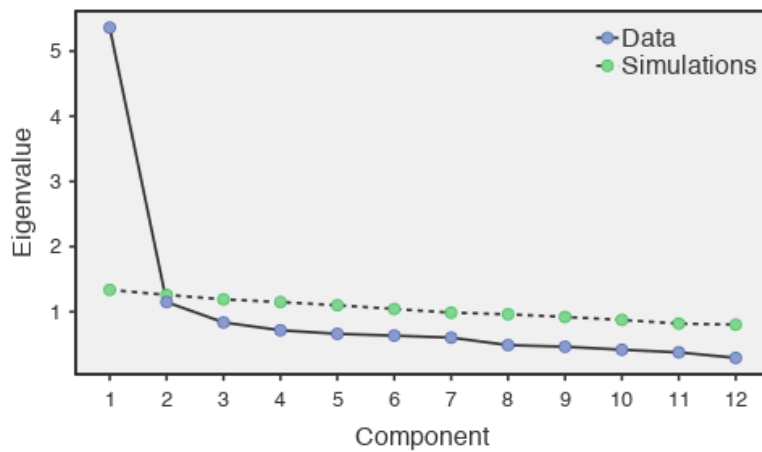
Nyní následuje několik otázek na **různá společenská témata**. Neexistují žádné vyložené správné nebo špatné odpovědi, označte proto prosím na škále svůj osobní pohled na daný výrok tak, jak jej Vy sám/sama momentálně cítíte.

Pozn.: Kurzívou jsou uvedeny otázky na odvedení pozornosti od cíle výzkumu.

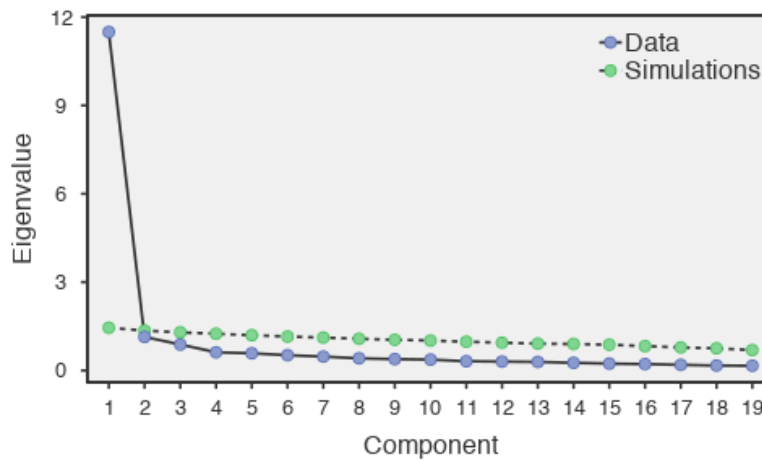
- 1) Islám je archaické náboženství, neschopné přizpůsobit se dnešní době.
Romové zvyšují kriminalitu v naší zemi.
- 2) Většina muslimů v srdci nosí džihád a nenávisť vůči Západu.
- 3) Většina muslimských zemí je fanatická, nacionalistická a v konfliktu s lidskými právy.
Bezdomovci si za své neštěstí mohou z větší části sami.
- 4) Musíme čelit riziku islamizace a posílit naši křesťanskou identitu.
Obchody vedené vietnamskými přistěhovalci jsou podezřelé.
- 5) Islám je radikální a netolerantní.
- 6) Muslimští imigranti jsou velmi často zapleteni do trestných činů.
Homosexuálové jsou stejní jako všichni ostatní.
- 7) Muslimští migranti ohrožují veřejné zdraví (AIDS, tuberkulóza, žloutenka atd.).
- 8) Islám respektuje ženy. (reverzní)
Pokud si člověk není schopen sehnat práci, měl by být státem co nejvíce podpořen.
- 9) Snaha začlenit muslimské imigranty do evropské kultury je ztrátou času.
- 10) Většinu muslimů těší teroristické útoky vůči zájmům Západu.
- 11) Vzhledem k náboženskému fundamentalismu by měli být muslimové přísně kontrolováni.
Naše ulice jsou přeplněné lidmi z národnostních menšin.
- 12) Islám je nejen náboženstvím, ale i teroristickým hnutím.
Vadí mi, kolik cizinců v naší zemi studuje a pracuje. Měli by se vrátit do vlastní země.
- 13) Islám je významné náboženství i kultura a zaslouží si náš respekt. (reverzní)
- 14) Islám a křesťanství sdílejí stejné univerzální etické principy. (reverzní)
Nemá cenu se snažit podporovat mladé Romy, díky své nátuře nikdy nebudou tak úspěšní, jako ostatní dospívající.
- 15) Islám káže toleranci, respekt vůči lidem a pokojné soužití mezi všemi zeměmi. (reverzní)
- 16) Muslimové zneužívají evropskou demokracii, aby sem zavedli své zvyky a kulturu.
Za vyžebnané peníze si bezdomovec s velkou pravděpodobností koupí alkohol, nikoli jídlo nebo oblečení.
- 17) Evropská policie by měla věnovat zvláštní pozornost muslimským imigrantům, protože jsou skutečnou hrozbou pro naše země.
- 18) Muslimové jsou podezřelí z podporování terorismu. Musí prokázat svůj pacifismus.
Vietnamští přistěhovalci nemají problém s v naší zemi užít, protože jsou velmi pracovití.
- 19) Muslimové, kteří nepřijmou naši kulturu a tradice, se musí vrátit do svých zemí.

Příloha 6: Scree plot škály k měření síly křesťanské identity

Příloha 7: Scree plot škály k měření postojů vůči muslimům

Příloha 8: Tabulka s koeficienty regresního modelu k H3

Koeficienty modelu

Prediktor	b	SE	95% interval spolehlivosti		t	p	Beta
			Dolní	Horní			
konstanta	3.737	0.057	3.626	3.849	65.913	< .001	
Síla identity	0.68	0.112	0.46	0.901	6.068	< .001	0.2776
skupina							
1-0	-0.102	0.113	-0.325	0.121	-0.898	.369	-0.041
síla * skupina:							
síla * (1-0)	0.638	0.224	0.197	1.078	2.845	.005	0.2603